

Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS (EPJ) arengukava 2023-2028

**Eesti
Põllumajandusloomade
Jõudluskontroll**

TARTU

Sisukord

Sisukord	1
1. Sissejuhatus	3
2. EPJ arengueeldused.....	4
2.1. Ettevõtte üldandmed (03.04.2023).....	4
2.2. Struktuur ja juhtimine	5
Omanik.....	5
Nõukogu.....	5
Juhatus.....	5
Töötajad	5
2.3. Senine tegevus ja majandustulemused.....	7
Senine tegevus.....	7
Majandusnäitajad	8
2.4. Teenused ja tooted	9
Piimaveiste jõudluskontroll.....	9
Sigade jõudluskontroll	9
Lihaveiste jõudluskontroll.....	10
Piimakvaliteedi sõltumatu kontrollimine	10
Märgistamisvahendite pakkumine/müük	10
2.5. Materiaaltehniline baas ja tootearendus.....	11
Materiaaltehniline baas	11
Teenuste arendus.....	13
2.6. Huvigrupid ja koostööpartnerid	14
Huvigrupid	14
Koostööpartnerid.....	15
3. Omaniku ootused	16
3.1 Maaeluministeerium (MeM)	16
3.2 Eesti Tõuloomakasvatajate Ühistu (ETKÜ).....	16
Piimaveised:.....	16
Lihaveised:.....	17
3.3 Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda (EPKK)	17
3.4 Eesti Tõusigade Aretusühistu (ETSAÜ)	18
ETSAÜ	18
4. EPJ AS SWOT-analüüs.....	19
5. AS EPJ strateegiline mudel	20
5.1. Missioon	20
5.2. Visioon.....	20
5.3. Organisatsiooni väärtused	20
Kliendi vajadustest lähtuv	20

Kõrge erialane kvaliteet	20
Koostöö	20
Arenev	21
5.4. Strateegilised eesmärgid ja tegevuskava	21
Finantseesmärgid	21
Strateegilised tegevused	22
6. Arengukava muutmine, täiendamine ja aruandlus	32
Lisa 1. Investeeringute kava.....	33

1. Sissejuhatus

Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS (EPJ) arengukava on dokument, mille eesmärgiks on määratleda ettevõtte arenguperspektiiv koos vajalike ressursside kavandamisega. Arengukava kehtestab EPJ strateegilised eesmärgid lähtudes hetkeolukorrast, omanikuootustest ja õiguslikest nõuetest ning sõnastab ettevõtte tegevussuunad ja plaanid.

EPJ arengukava koostamist alustati 2018. aasta novembris ning viimati uuendati 2023. aasta aprillis. Esimeses etapis kohtuti kõikide omanike esindajatega, mis ühtlasi moodustas ka EPJ poolt pakutavate teenuste kasutajate kliendigrupid:

- Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda (EPKK) ja piimatööstustele pakutavad teenused
- Eesti Tõusigade Aretusühistu (ETSAÜ) ja seakasvatajatele pakutavad teenused
- Eesti Tõuloomakasvatajate Ühistu (ETKÜ) ning Eesti Lihaveisekasvatajate Selts ja lihaveisekasvatajatele pakutavad teenused
- Eesti Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (PRIA) ja põllumajandusloomade registriga seonduvad teenused
- Eesti Tõuloomakasvatajate Ühistu (ETKÜ) ning piimaveisekasvatajatele pakutavad teenused

Kohtumised toimusid ajavahemikul 2018. aasta november kuni 2019. aasta mai ning kokku kutsujaks oli vastavat teenuseliiki esindav organisatsioon, kes ühtlasi otsustas ka koosolekul osalejate üle. Üldjuhul kutsuti aruteludele organisatsiooni juhtorganite liikmed.

Teise etapina toimus arengukava arutelu EPJ juhtkonna nõupidamisel, kuhu kuulusid lisaks juhatuse liikmele ettevõtte osakondade juhid ning pearaamatupidaja.

Viimase etapina arutati arengukava läbi nõukogu liikmetega, kes ka kinnitasid selle lõplikult ja esitasid üldkoosolekule.

Arengukava uuendamisel 2023. aastal kohtuti ETKÜ, ETSAÜ ja EPKK juhatuse liikmetega, misjärel kinnitati uuendatud arengukava EPJ nõukogu poolt.

Arengukava kuulub EPJ nõukogu ja juhatuse poolt iga-aastasele ülevaatamisele. Selle käigus hinnatakse möödunud perioodi jooksul saavutatud tulemusi ning tehakse vajalikud parandused ja täiendused järgmiste aastate tegevus- ja ajakavas.

Arengukavas on kirjeldatud hetkeolukorda, püstitatud strateegilised eesmärgid ning lähtuvalt eesmärkidest vajadused ning olulisemad tegevused, mida eesmärkide saavutamiseks ellu viiakse. Samuti on määratud tegevuste elluviimise aeg ja vastutajad.

2. EPJ arengueeldused

2.1. Ettevõtte üldandmed (03.04.2023)

Ettevõtte nimi	EPJ
Registrikood	12760791
Asutamisaeg	13.11.2014
Omanik	Eesti Vabariik (Maaeluministerium) (93,3%) Eesti Töuloomakasvatavate Ühistu (ETKÜ) (3%) Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda (EPKK) (2%) Eesti Tõusigade aretusühistu (ETSAÜ) (1,5%) väikeaktsionärid
Nõukogu	Hendrik Kuusk (esimees) Anu Hellenurme Jaanus Murakas Ulve Märtsen Mihkel Olt
Juhatus	Kaivo Ilves
Aksiakapital	991 955 EUR
Ettevõtte tegevusalad, EMTAK kood	Loomakasvatuse abitegevus: põllumajandusloomade jõudluskontrolli läbiviimine; põllumajandusloomade geneetilise väärtuse hindamine; piimakvaliteedi sõltumatu kontrollimine; kõrvamärkide väljastamine/müümine.
Aadress	F. Tuglase 12, Tartu 50094
Koduleht	www.epj.ee
Telefon	738 7700
E-post	epj@epj.ee

Tabel 1. AS EPJ üldandmed.

2.2. Struktuur ja juhtimine

Omanik

EPJ enamusaktsionäriks on Eesti Vabariik, kelle esindajaks on maaeluminister. Väiksema osalusega aktsionärideks on ETKÜ, EPKK, ETSAÜ ning eraisikutest väikeaktsionärid. Aktsiaseltsi kõrgeim juhtimisorganiks on üldkoosolek.

Nõukogu

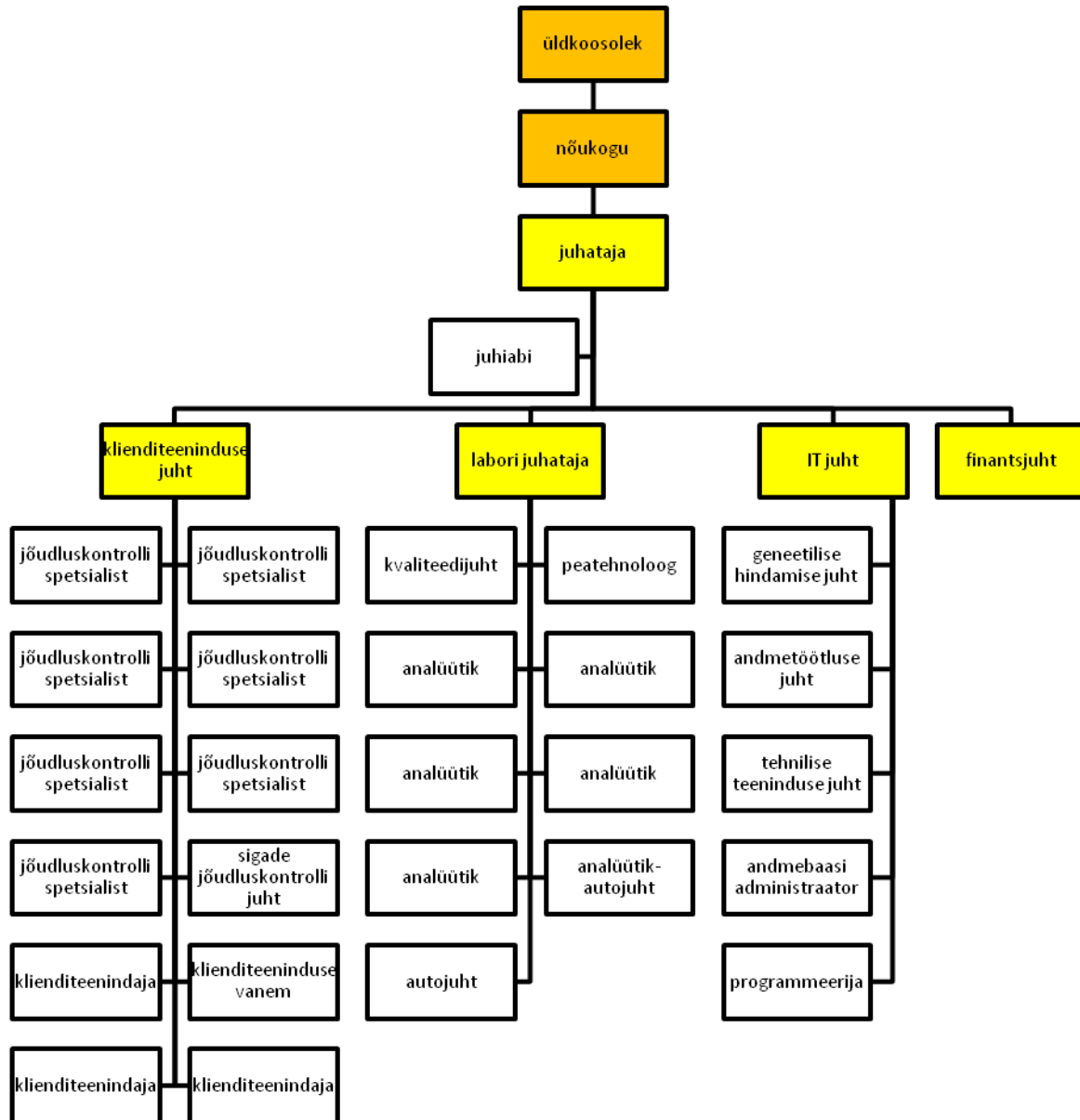
Aktsiaseltsi nõukogu koosneb põhikirja järgi 3-5 liikmest ja nõukogu liikmete volitused kestavad kolm aastat. Nõukogu liikmed ning nõukogu esimees valitakse üldkoosolekul. Nõukogu liikmed on valitud tähtajaga kuni 29.06.2023. Nõukogu tööd korraldab nõukogu esimees. Nõukogu tegutseb iseseisvalt äriühingu ja aktsionäri huvides. Nõukogu pädevus on määratud äriühingu põhikirjas. EPJ nõukogu teostab järelevalvet juhatuse tegevuse üle, osaleb ühingu tegevuse planeerimisel ja juhtimise korraldamisel ning otsustab ettevõtte igapäevase majandustegevuse raamest väljuvate tehingute tegemise. Nõukogu valib ja esitab üldkoosolekule kinnitamiseks sõltumatu audiitori, kes kontrollib juhatuse koostatud majandusaasta aruandeid. Nõukogu peamiseks töövormiks on koosolek. Juhatuse informeerib nõukogu kõigist olulistest asjaoludest ja tehingutest.

Juhatuse

EPJ juhatuse liikmete arvuks on põhikirjas sätestatud üks kuni kolm liiget ning juhatuse liikmed valitakse kolmeks aastaks. Juhatuse liige on valitud tähtajaga kuni 13.11.2023. Juhatuse liige juhib ja esindab äriühingut tegevjuhina ning korraldab ettevõtte tööd. Juhatuse liikme vastutusvaldkonnad ning tööülesanded on kirjeldatud juhatuse liikmega sõlmitud kolmeaastases lepingus. EPJ juhatuse esindab ja juhib ettevõtte igapäevast majandustegevust iseseisvalt kooskõlas seaduste ja põhikirja nõuetega. Juhatuse tegevus majanduslikult kõige otstarbekamal viisil, et tagada äriühingu jätkusuutlik areng vastavalt seatud eesmärkidele. Juhatuse tagab kehtivate õigusaktide täitmise äriühingu poolt ning korraldab kontrolli ja aruandlust.

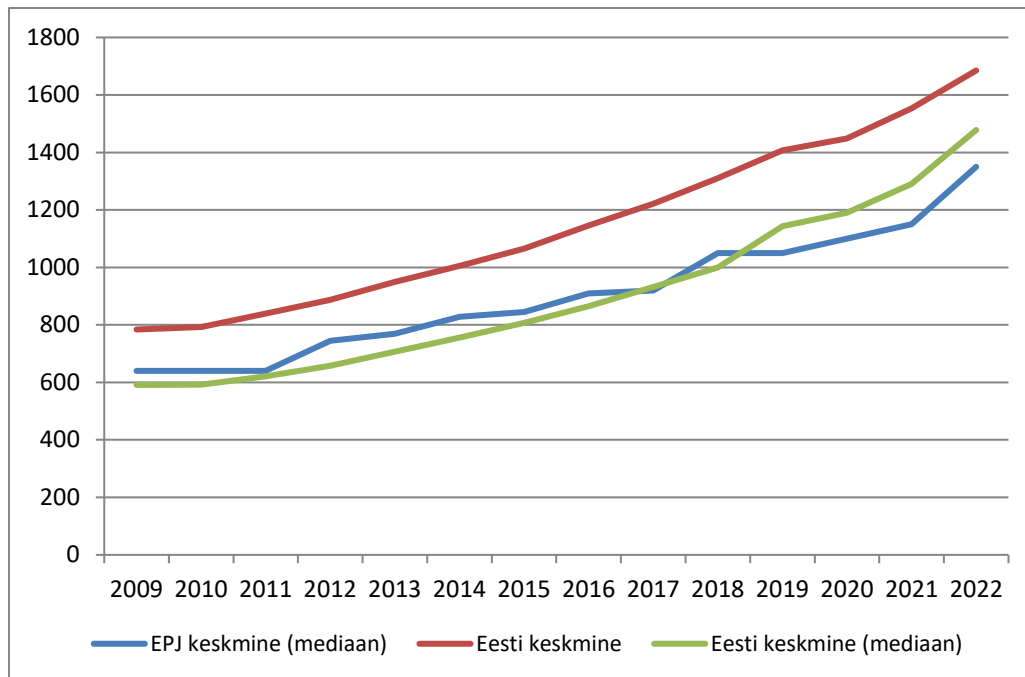
Töötajad

Ettevõttes töötab 30 inimest. Ettevõtte töötajad töötavad Tartus asuvas kontoris, Tartus asuvas piimalaboris ning klienditeeninduse piirkondlikud jõudluskontrolli spetsialistid. Ettevõtte töötab 5 päeva nädalas.

Joonis 1. AS EPJ struktuur 2020

Personal vastab kvalifikatsioonile, kuid kvalifikatsiooni säilitamiseks/tõstmiseks võimaldatakse töötajatel osaleda erialastel koolitustel. Ettevõttel on suhteliselt head töötingimused. Töötajate keskmine tööstaaz, 2019. aastal oli 25 aastat ja töötajate keskmine vanus 56, 2023. aastal on 30 aastat ja töötajate keskmine vanus 58. Tööjõud on olnud viimastel aastatel väga stabiilne. Suhteliselt kõrge keskmine vanus viitab ka asjaolule, et 47% töötajatest on vanemad, kui 60 aastat ehk neil kas on juba õigus jääda vanaduspensionile või tekib see võimalus lähitulevikus. Valdav osa töötajatest on Eesti oludes suhteliselt spetsiifiliste oskustega, mistõttu on ka töötajate asendamisel vajalik korralik kohapealne väljaõpe ning töötajatele motiveeriv töötasu.

Joonis 2. JKK/AS EPJ keskmine (mediaan) töötasu aastatel 2009-2022.

2.3. Senine tegevus ja majandustulemused

Senine tegevus

Jõudluskontrolli ajalugu Eestis on pikk ning ulatub juba 1909. aastasse, kui Väandra Põllumeeste Selts otsustas luua esimese karjakontrolli osakonna, kus hakati piimaveiste Jõudluskontrolliga tegelema. Tänapäevase EPJ eelkäijaks võib lugeda Jõudluskontrolli Keskust, mis loodi 1. juunil 1993. aastal Eesti Loomakasvatuse ja Veterinaaria Instituudi andmetöötlusosakonna ja piimalaboratooriumi baasil. 13. novembril 2014. aastal asutati Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS, mis võttis üle Põllumajandusministeeriumi hallatava riigiasutuse Jõudluskontrolli Keskuse tegevuse ning alustas tegevusega 1. jaanuarist 2015. aastal.

Kuna organisatsioon oli varasemalt toiminud, siis teenuse pakkumised olulisi muutusi ei toimunud. Jätkati samade traditsiooniliste teenustega:

- Piimaveiste jõudluskontroll
- Lihaveiste jõudluskontroll
- Sigade jõudluskontroll
- Piimatööstustele toorpiima kvaliteedinäitajate analüüsimine
- Märgistamisvahendite pakkumine

Äriühingu eesmärgiks seati lisaks kvaliteetsele teenuse pakkumisele ka head majandustulemused, siis esimeseks uue organisatsiooni esimeseks väljakutseks sai kulude vähenemine, sealhulgas töötajate arvu vähendamine ning uute teenuste välja töötamine.

EPJ peamiseks tuluallikaks on piimatootjatele ja –töötajatele teenuse pakkumine ning teenuse pakkumise aluseks on piimalabori vastavus kaasaegsetele nõuetele ning vajadustele.

Lähtuvalt uute tehnoloogiate võimalustest on olnud eesmärgiks juurutada ka uusi teenuseid, mis võimaldaks piimast määrata rohkem näitajaid ning pakkuda piimaveisekasvatajatele saada

juba võetud piimaproovist rohkem informatsiooni. Nii on viimastel aastatel juurutatud uusi teenuseid: Tiinuse test piimast; Mastiit 4, BHB ja SRE analüüsid (vastavalt ainevahetusega ning udaratevisega seotud näitajad) ning on alustatud koostöös Eesti Maaülikooliga rasvhapete määramise projektiga.

Labori- ja jõudluskontrolli teenuse pakkumise juures on oluline andmete täpsus ning usaldusväärsus, mistõttu on labor osalenud rahvusvahelistes ringtestides saamaks kinnitust andmete usaldusväärsele ning labor on akrediteeritud Eesti Akrediteerimiskeskuse poolt (akrediteerimistunnistus L009). Piimaveiste jõudluskontrolli süsteem auditeeriti viimati 2022. aastal ICAR (*International Committee for Animal Recording*) ekspertide poolt ning EPJ on õigus kasutada rahvusvahelist kvaliteedi märki *ICAR Certificate of Quality*.

Majandusnäitajad

Ettevõtte viie viimase aasta majandustulemused on kokku võetud alljärgnevas tabelis.

Majandusnäitajad	2018	2019	2020	2021	2022
Müügitulu (€)	1 379 344	1 453 900	1 549 183	1 681 675	1 868 987
Muud äritulud (€)	94 773	15 683	7 734	6 909	27 979
Varad (€)	1 334 498	1 365 360	1 348 756	1 398 845	1 546 438
Kohustused (€)	91 433	77 400	83 126	62 292	122 459
Omakapital(€)	1 243 065	1 287 860	1 265 629	1 336 553	1 423 979
Investeeringud (€)	405 000	24 083	10 952	16 850	184 074
Töötajate arv	33	32	31	31	31
Tööjõukulu (€)	684 681	700 771	741 788	762 181	871 831
Kasum/kahjum (€)	108 539	80 261	84 837	86 999	103 500

Tabel 2. AS EPJ majandusnäitajad perioodil 2018-2022.

Ettevõtte müügitulu on kasvanud igal aastal alates ettevõtte loomisest. Kuna EPJ tegutseb loomakasvatusevaldkonnas, siis ettevõtte majandusnäitajad on otseselt seotud loomakasvatusektori majandusliku olukorraga. Loomakasvatustoodete kokkuostuhindade tõusmisel suureneb lisateenuste kasutamine ning ka klientide maksekäitumine. Teiselt poolt on ettevõtte majandustulemused otseselt seotud loomakasvatuse ettevõtete ja põllumajandusloomade arvuga – kriisid ja loomataudid mõjutavad valdkonnas tegutsevate ettevõtete arvu ning põllumajandusloomade arvukust ehk põhiteenuste (piimaproovide või loomade arvuga seotud teenuste (kõrvamärkide müük, andmete töötlemine ja säilitamine ning klienditarkvarade (Vissuke, Liisu, Possu)) maksustamise aluseks on loomade arv.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Piimaveise jk	648	578	549	515	478	435	399	371
Lihaveise jk	393	405	442	456	470	459	454	437
Sigade jk	23	24	29	27	25	25	28	25
Piimatööstus	17	17	16	15	15	14	14	13

Tabel 3. AS EPJ klientide arv (seisuga 01.01) teenusgruppide lõikes

	2018	2019	2020	2021	2022
Piimaveisekasvatavad	671 460	669 950	729 211	811 069	804 456
Lihaveisekasvatavad	55 248	58 054	60 653	61 400	60 691
Meiereid	77 567	73 061	99 067	105 156	96 566
Kaubad kõikidele kliendigruppidele	326 010	319 625	338 431	344 075	339 835
Aretusorganisatsioonid	234 353	311 199	307 962	311 395	386 506
Muud	14 706	22 011	13 859	48 580	181 033

Tabel 4. AS EPJ müügitulu kliendigruppide lõikes.

2.4. Teenused ja tooted

Piimaveiste jõudluskontroll

EPJ on Eestis ainukene piimaveiste jõudluskontrolli teenuse pakkuja. Kuni 2018. aastani oli EPJ ka Veterinaar- ja Toiduameti (VTA) poolt tunnustatud piimaveiste jõudluskontrolli läbiviija. 2018. aastal muutus aga seadusandlus ning 2019. aastast käsitletakse jõudluskontrolli läbiviimist aretusprogrammi osana, mistõttu on jõudluskontrolli läbiviijaks aretusprogrammi eest vastutav aretusorganisatsioon – Eesti Tõuloomakasvatavate Ühistu ning Eesti Maakarjakasvatavate Selts.

Lisaks piimaveiste jõudluskontrolli läbiviimisele tegeleb EPJ ka piimaveiste geneetilise hindamisega, mis on üks osa jõudluskontrolli läbiviimisest.

EPJ viib korraldab piimaproovide kokkuveo, proovivõtjate koolitamise, atesteerimise ja ka kontrollimise, piimaproovide analüüsimise, andmetöötuse ja tulemuste väljastamise, tarkvara (Vissuke) arendamise ning loomade geneetilise hindamise.

Sigade jõudluskontroll

Sigade jõudluskontrolli või aretuslaste andmete kogumine on samuti pisut pikemate traditsioonidega ning ulatub ka JKK eelsesse aega. Seakasvatuse jõudluskontrolli sisu on andmete kogumises ning nende töötlemine sarnase metoodika järgi, siis teenuse sisuks ongi infotöötus. Seetõttu sai sigade jõudluskontrolli areng suurema hoo sisse 1997. aastal, kui Eestis võeti kasutusele Saksamaal kasutusel olnud tarkvara dB-Planer. 2001. aastaks oli kujunenud arusaam, et dB-Planer ei rahulda meie vajadusi ning võeti vastu otsus uue tarkvara arendamiseks Eestis. 2004. aasta alguseks uus tarkvara (Possu) arendus jõudnud niikaugemale, et esimeste farmidega alustati üleminekut uue tarkvara kasutamiseks. 10 aastat hiljem, 2014.-2015. aastatel, hakati aga aruteludes vaikselt mõista andma, et personaalarvutil töötav tarkvara tekitab kasutajate seas ebamugavust ning alustati arutelusid uue tarkvara arendamiseks. Eesmärgiks seati arendada uus Possu tarkvara, mis töötab tsentraalselt serveril ning annab kasutajatele vabaduse töötada tarkvaraga erinevatel töökohtadel.

Sigade jõudluskontrolli teenuse suurimaks väljakutseks on seakasvatuse osatähtsus Eesti põllumajanduses. EPJ esimesed aastad kujunesid väga keeruliseks sealihatootmises, sest sealihatalu madal hind ning sigade aafrika katk avaldasid suurt mõju sealihatootjate ja sigade arvu vähenemisele.

Lihaveiste jõudluskontroll

Lihaveiste jõudluskontrolli andmetega tegeldi vähesel määral ka juba enne 1990ndaid, kuid kuna lihavesikasvatus oli kuni käesoleva sajandi alguseni Eestis vähe levinud, siis puudus ka vajadus/nõudlus konkreetse teenuse järgi. Lihavesikasvatus hakkas muutuma järjest populaarsemaks Eesti Lihavesikasvatavate Seltsi loomisega 2000. aastal ning lihaveiste jõudluskontrolli, kui teenuse pakkumise alguseks võib pidada 2005. aastat, kui sõlmiti esimesed lepingud. Lihaveiste jõudluskontrolli läbiviijaks on olnud ETKÜ ning EPJ on olnud alati teenusepakkujaks. Lihavesikasvatuse puhul puudub sarnaselt seakasvatusele vajadus piimalabori teenustele, siis teenuse sisuks on olnud alati algandmete kogumine ning nende töötlemine loomapidajatele vajalikuks informatsiooniks. Kuna aga info töötlemine sõltub eelkõige esitatavate algandmete mahust ning kvaliteedist, siis kasu teenusest ja teenuse kasutajate rahulolu on olnud aastate lõikes loomapidajate osas väga erinev. Kuna teenuse keskseks osaks teenuse kasutajatele on ka kasutatav tarkvara (Liisu), siis teenus on olnud väga sõltuv tarkvara võimalustest ning kasutajasõbralikkusest. Liisu arendamisega alustati juba 2006. aastal, kuid arendustööd on olnud sõltuvad tehtud ettepanekutest ning olemasolevate töötajate ressurssidest.

Piimakvaliteedi sõltumatu kontrollimine

Piimakvaliteedi sõltumatu kontrollimine on teenus piimatööstustele, mille aluseks on põllumajandusministri 30. Juuli 2008. a. määrus nr 79 „Toorpiima kvaliteediklasside nõuded, toorpiima koostisosade ja kvaliteedi määramise meetodid ja kord ning toorpiima koostisosade ja kvaliteedi näitajate analüüsimiseks volitatud laboratooriumile esitatavad nõuded“. EPJ vastab määruses esitatud nõuetele ning omab vastavat volitust toorpiima kvaliteedinäitajate määramiseks. Antud teenus tuleneb seadusest ning teenuse kasutamine sõltub eelkõige toorpiima käitlejate seaduskuulekusest (toorpiima käitlejale esitatavad nõuded) ning piimatootmisettevõtete ja –majapidamiste arvust (proovide arv sõltub piimatootjate arvust). Täiendavaid või eraldi teenuseid toorpiima käitlejatele EPJ ei ole pakkunud, kuid piimatootjatele pakutavad teenused on huvi korral saadaval ka piimatööstustele. Kuna piimatootjate arv on aastate lõikes vähenenud ning piimatootmine on ka koondunud suurematesse farmidesse, siis antud teenuse maht on aastate jooksul samuti vähenenud.

Märgistamisvahendite pakkumine/müük

Märgistamisvahendite pakkumist reguleerib põllumajandusministri 21. detsembri 2009. a määrus nr 128 „Identifitseerimisele kuuluvate põllumajandusloomade liikide loetelu, põllumajandusloomade identifitseerimise ning nende kohta andmete registreerimise viisid ja kord, registreerimistunnistuse väljastamise kord ja veisepassi vorm ning põllumajandusloomade arvestuse pidamise kord“. Märgistamisvahendite pakkumine koosneb märgistamisvahendite hankimisest, kõrvamärkide ladustamisest, müügi ja müügivahendite või müügikanalite korraldamisest, infovahetusest PRIAga ning märgistamisvahendite kliendile saatmise logistikast.

2023. aastal pakutakse kolme kõrvamärgi tootja (Allflex Europe, Datamars, Caisley) märgistamisvahendeid. Igapäevaselt pakutakse kahte tüüpi kõrvamärke – tavamärgid ning elektroonilised kõrvamärgid (Allflex Europe ja Datamars) ning tellimisel on pakkumises ka

DNA- kõrvamärgid (Allflex Europe ning Caisley). Kõrvamärke, millel on ametlik registri number, pakutakse veistele, lammastele ning kitsedele. Lisaks on ka seakasvatajatel võimalik osta EPJ poolt pakutavaid kõrvamärke. Igapäevaselt on EPJ kontoris pakkumises 16 erinevat tüüpi (6 veistele, 7 lammastele, 3 kitsedele) kõrvamarki ning lisaks on lähtuvalt loomapidajate soovist tellitud ka eritellimusega kõrvamärke (DNA kapsliga kõrvamärgid ning suuremate numbritega kõrvamärgid). Lisaks kõrvamärkidele pakutakse hobuste märgistamiseks vajalikke kiipe ning märgistamiseks vajalikke märgistamistange ning kadunud kõrvamärgi asendamiseks nõutud asenduskõrvamärke või uuema farmitehnoloogia kasutamisele võtmisele elektroonilisi kõrvamärke lisamärgina. Kõrvamärkide tellimiseks on loomapidajatele renditud e-poe tarkvara (Postipoiss) ning kõrvamärkide saatmiseks loomapidajatele pakutakse erinevaid võimalusi – kulleriga soovitud aadressil, postkontorisse, pakiautomaati või piimaveisekasvatajatele ka kõrvamärkide transporti piimaproovide kogumiseks kokkulepitud kogumispunkti kokkulepitud kuupäeval ja ajal.

2.5. Materiaaltehniline baas ja tootearendus

Materiaaltehniline baas

Piima analüüsimiseks ning jõudluskontrolli läbiviimiseks on EPJ olemas järgmine materiaaltehniline baas:

Jõudluskontrolli proovide analüüsimine

Labori termoisoleeritud kaubik kogub farmidest graafikujärgselt toorpiimaproovid ja toimetab õhtuks labori külmkambrisse, mille temperatuur on 1-5 kraadi. Hommikul alustatakse proovide analüüsimist analüsaatoritega CombiFoss 7 (600 proovi tunnis), CombiFoss FT+ (500 proovi tunnis). Proovid sojendatakse eelnevalt kolmes vesivannis 37-42 kraadini. Analüüsitulemuste usaldusvääruse tagamiseks analüüsitakse iga proovikasti järel kontrolllaboris standartmeetoditel kindlakstehtud väärtustega kontrollpiima. Selle väärtused peavad alati jääma lubatud hälbe piiridesse. Vastasel juhul rakendatakse kehtestatud protseduure ja analüüsitakse proovid uuesti. Usaldusväärsed analüüsitulemused kantakse jooksvalt kindlaksmääratud võrgukettale.

Jõudluskontrolli proovide transportimiseks kasutatakse Leedus valmistatud 80-kohalisi proovikaste. Piimaproovide pudelitena kasutatakse 50ml korduvkasutusega proovipudeleid. Proovipudelite pesuks kasutatakse trummelpesumasinat ja kuivatamiseks trummelkuivatit. Pestud ja kuivatatud proovipudelid laotakse proovikasti, lisatakse üks tablet konservanti bronopol ja suletakse korgiga. Ettevalmistatud proovikastid markeeritakse ja komplekteeritakse kogumisringide kaupa. Õhtul laadib autojuht järgmiseks päevaks komplekteeritud kastid kaubikusse. Järgmisel päeval piimaproove kogudes jäetakse uue kuu tühjad proovikastid kogumispunkti.

Meiereiproovide analüüsimine

Meiereiproovide nõuetekohase võtmise, markeerimise, säilitamise ja transportimise eest EPJ laborisse vastutab toorpiima käitleja EL Määruse 853, 2004 mõttes. Labor võtab nõuetekohased proovid vastu, kui saabumisel on proovide temperatuur vahemikus 1-5 kraadi, mida kontrollitakse taadeldud infrapunatermomeetriga. Kõige varem võetud proovi võtmisest farmis ei tohi olla möödunud üle 28 tunni. Vastuvõetud proovide arv, kasti number, meierei nimi ja kood registreeritakse labori infosüsteemis LIMPS. Vastuvõetud proovid säilitatakse külmkambris 1-5 kraadi juures, kuni analüüsimisele viimiseni. Piima rasva-, valgu-, laktoosi-

karbamiidi- ja rasvata kuivainesisaldust ning somaatiliste rakkude arvu määratakse analüsaatoritega CombiFoss 7 (600 proovi tunnis), CombiFoss FT+ (500 proovi tunnis). Proovid soojendatakse eelnevalt kolmes vesivannis 37-42 kraadini. Analüüsitulemuste usaldusväärse tagamiseks analüüsitakse iga proovikasti järel kontroll-laboris standartmeetoditel kindlakstehtud väärtustega kontrollpiima. Somaatiliste rakkude analüüsimise usaldusväärset kontrollitakse Saksamaalt ostetud sertifitseeritud kontrollpiimaga. Bakterite üldarvu määratakse kahe analüsaatoriga BactoScan FC (50 ja 100 proovi tunnis). BactoScan analüüsitulemuste usaldusväärset kontrollitakse Saksamaalt ostetud sertifitseeritud kontrollpiimadega. Usaldusväärset analüüsitulemusi kantakse korrapäraselt kindlaksmääratud võrgukettale. Antibiootiliste ainete jääkide määramiseks kasutatakse Delvotest SP NT komplekte, mis on valmistatud Hollandis.

Labori infosüsteemis pannakse kokku erinevatelt analüsaatoritelt tulnud andmed, lisatakse positiivsete antibiootiliste ainete jääkidega tulemused ja võrreldakse vastu võetud ja analüüsitud proovide arvu. Kui on veendunud andmete usaldusvääruses, siis saadetakse tulemused e-postiga klientidele.

Labori lisateenuste osutamine

Tiinuse test piimaproovist

Test hindab piimaproovis tiinusspetsiifiliste valkude olemasolu (PAG), mida leidub ainult tiine looma organismis. IDEXX antigeeniga testplaadile pipeteeritakse piimaproovid ning positiivsed ja negatiivsed kontrollproovid. Testplaati inkubeeritakse segisti-termostaadis, pärast inkubeerimist pestakse testplaat pesumasina pesemiseadme all. Tulemused loetakse mikroplaadilugejaga.

Mastiit 16 test

Piimaproovidest ekstraheeritakse mastiiditekitajate DNA, kasutades Thermo Fisher komplekte, tsentrifuugi, mikrotsentrifuugi, tsentrifuugi, inkubaatorit ja segistit. Saadud DNAd paljundatakse QPCR analüsaatoris. DNA hulka mõõdetakse koheselt paljundustsükli ajal.

Kontroll-labori töö

Kontroll-labor määrab igal nädalal referentsmeetoditega kontrollpiima rasva-, valgu-, laktoosi- ja karbamiidisalduse ning külmumistäpi. Vajalike töölahuste valmistamiseks kasutatakse laboratoorseid kaale. Proovikogused kaalutakse analüütilise kaaluga.

Rasvasisalduse määramine põhineb proovikoguse ja ammoniaagi-etanooli segu ekstraheerimisel dietüül- ja petrooleetriga, lahustite eemaldamisel aurustumise teel ning jäägi kaalumisel. Selleks kasutatakse tsentrifuugi, vesivanni, kuivatuskappi ja analüütilist kaalu.

Valgusisalduse määramisel testitav piimakogus põletatakse märgpõleti abil kontsentreeritud väävelhappe ja kaaliumsulfaadiga, kasutades katalüsaatorina vask(II)sulfaati. Saadud segu destilleeritakse destillatsiooniseadmega ja destillaat tiitritakse titraatoriga.

Laktoosisisalduse määramisel piimaproov lahjendatakse veega ning sadestatakse rasv ja valk välja. Laktoos redutseerib leeliselises keskkonnas Fehlingi lahustega keetes kahevalentse vase ühevalentseks, tekkiv vask(I)oksiid filtreeritakse, kuivatatakse kuivatuskapis, jahutatakse eksikaatoris ja kaalutakse analüütilise kaaluga.

Karbamiidisaldus määratakse kontrollpiimast analüsaatoriga ensümaatilisel meetodil. Analüsaator kalibreeritakse enne töö alustamist

Kontrollpiima külmumistäpi määramisel analüsaatoriga jahutatakse piimaproov tugevalt alla külmumistäppi, mehaanilise vibratsiooni abil tekib kristalliseerumine, mille tulemusel tõuseb

temperatuur platooni, mis vastab piimaproovi külmumistäpile. Analüsaator kalibreeritakse enne kasutamist.

Kontroll-labor valmistab kaks korda aastas CombiFoss analüsaatorite kalibreerimispiimad. Erineva rasvasisaldusega kalibreerimispiimade saamiseks farmist toodud piim separeeritakse kooreseparaatoriga. Erineva valgusisaldusega kalibreerimispiimade saamiseks filtreeritakse separeerimisel saadud lõss.

Infotehnoloogia

EPJs on IT kasutamise osatähtsus suur ja meie olulisi teenuseid toetav roll. Kasutusvaldkonnad: Põllumajandusloomade (piima-, lihaveised, sead) jõudlus- ja põlvnemisandmete töötlemine; kõrvamärkide ja muu farmi tarvikute müük;

Piimalabori analüüsitulemuste (jõudluskontrolli, meiereiproovide, lisateenuste) töötlemine;

X-tee regulaarne andmevahetuse PRIA veiste registriga;

Laialdane veebirakenduste pakkumine klientidele.

Loetletud ülesannete täitmiseks on olemas vajalik IT infrastruktuur:

- Oracle andmebaasiserver, mis täidab keskset rolli;
- Oracle rakendusserver, raportite genereerimine ja veebivormide täitmine;
- failiserver, mis toimib andmehoidlana programmide ja failide hoidmiseks;
- veebiserver on www.epj.ee käigushoidmiseks;
- tulemüür võrgu turvamiseks;
- X-tee turvaserver on vajalik X-tee toimimiseks;

EPJ kõik serverid töötavad Linux operatsioonisüsteemil, mis võimaldab hoida serverite hoolduskulud madalal.

Teenuste arendus

Lähtuvalt omanike ootustest ning olemasolevatest ressursidest on EPJ kaks olulist suunda, mida arendada: laboriteenused ning tarkvara arendus ning kasutajate koolitus.

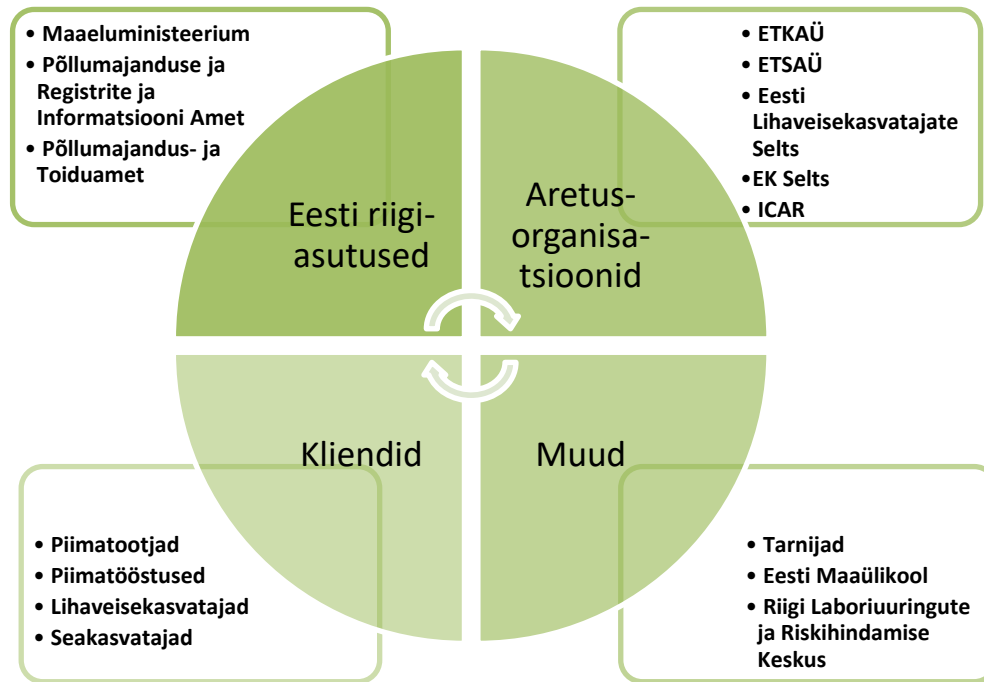
Laboriteenuste arendus on saanud võimalikuks ja sõltub väga palju teadusasutuste ning laboritehnoloogiat pakkuvate ettevõtete arengutest. Üldine suund on, et kui piimaproov on lehmalt võetud ja laborisse transporditud, siis lähtuvalt sellest piimast pakkuda võimalikult palju informatsiooni.

Ootused farmitarkvara arendusele ja kasutajate koolitusele on teiseks oluliseks suunaks, mida on välja toonud kõik kliendigrupid. Lisaks tarkvara arendusele peetakse oluliseks tarkvara kasutusmugavust (andmete lihtsat sisestamist) ning integreeritust teiste Eestis kasutatavate tarkvaradega ning erinevatele institutsioonidele esitatavate aruannete/andmete lihtsat kättesaamist või elektroonilist andmevahetust.

Lisavõimalusena võiks kaaluda ka laboriteenuste vahendamist teenuse kasutaja ja (välismaa) laborite vahel ning laboritulemuste integreerimist andmebaasi ning (innovaatiliste) farmitarvikute/tehnoloogiate vahendamist loomapidajatele.

2.6. Huvigrupid ja koostööpartnerid

Huvigrupid

Joonis 3. AS EPJ huvigrupid (Allikas: EPJ juhtkonna nõupidamine).

Koostööpartnerid

AS EPJ koostööpartneritest annab ülevaate järgnev tabel.

KOOSTÖÖPARTNER	KOOSTÖÖ
Maaeluministeerium	Osaluse valitseja, omanikuootuste määraja. Riigiabi määraja põllumajandusloomade aretustoetuse näol.
Põllumajandus- ja Toiduamet	Aretustegevuse kontrollorgan. EPJ on kohustus informeerida PTAd toorpiima kvaliteediklasside nõuetele mittevastavatest proovide tulemustest.
Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet	Põllumajandusloomade identifitseerimise alane informatsiooni vahetamine.
Riigi Laboriuuringute ja Riskihindamise Keskus	Koostöö piimaanalüüside valdkonnas (ringtestid)
ETKÜ	Piima- ja lihavedelike tõuraamatu, jõudluskontrolli ning geneetilise hindamise teenuse arendamine ning pakkumine.
EK Selts	Eesti maatõugu veistele tõuraamatu, jõudluskontrolli teenuse arendamine ning pakkumine
ETSAÜ	sigade tõuraamatu, jõudluskontrolli ning geneetilise hindamise teenuse arendamine ning pakkumine.
Eesti Lihavedelikekasvatajate Selts	Lihavedelike jõudluskontrolli teenuse arendamine ja info levitamine
ICAR	Rahvusvaheline jõudluskontrolli alase info vahendamine ning osalemine rahvusvahelises koostöös ning projektides (INTEBULL, INTERBEEF, Certificate of Quality).
Eesti Maaülikool	Info vahendamine teadustööde tarvis ning teenuste arendamine.

Tabel 5. AS EPJ koostööpartnerid (Allikas: EPJ juhtkonna nõupidamine).

3. Omaniku ootused

3.1 Maaeluministerium (MeM)

MEMi ootused EPJ arengusuundadele ja tegevustele 2023-2028 on järgmised:

- 3.1.1. Põllumajandusloomade märgistamise andmevahetuse (EPJ ja PRIA vahel) kasutajasõbralikuks muutmine. Hetkel esitab loomapidaja andmed jõudluskontrolli süsteemi valikuga 'edastamine PRIAsse' ning seejärel tuleb hakata kasutama e-PRIA süsteemi, kus andmed kinnitada. Andmevahetuse paremaks korraldamiseks on toimunud juba arutelud, kuid see eeldab andmevahetuse ümberkorraldamist. PRIA tegeleb protsesside kirjeldamisega. Hiljem tuleks sõlmida PRIA ja EPJ vahel koostööleping, mis sätestab ära logide ja andmete edastamise nõuded ja tähtajad. Peale PRIA poolt tehtud süsteemianalüüsi saab PRIA korraldada lähteülesande ning alustada raha taotlemisega.
- 3.1.2. Elektroonilise märgistamissüsteemi laialdasem propageerimine ja kasutamine Eestis võimaldaks kohapealseid riiklikke kontrole sujuvamaks ning kiiremaks muuta. Tänapäevane seadusandlus võimaldab loomapidajal valida milliseid kõrvamärke karjas kasutatakse, mistõttu on elektroonilised kõrvamärgid kasutusel ainult farmides, kus ka farmitehnoloogia seda võimaldab. Kohustuslik elektrooniline kõrvamärk suurendab loomapidajate kulusid loomade märgistamisele (N: veise tavamärgi maksumus on sõltuvalt märgi tootjast täna 1.38 € ja 1.66 €, elektroonilise kõrvamärgiga märgistamise maksumus veise kohta on vastavalt 3.10 € ja 4.40 €. 2018. aastal moodustas tavamärkide müük 76% (~88 500 märki) kogu veistele müüdud kõrvamärkide müügist (2022. aastal moodustas 67%). Elektroonilised kõrvamärgid on küll kallimad, kuid võimaldab kokkuhoidu hiljem loomade liikumise jälgimisel või igapäevaste tööde korraldamisel.
- 3.1.3. Tulevikus võiks kaaluda ka sigade andmete edastamist jõudluskontrolli süsteemist loomade registrisse – samas eeldaks see ka nuumikute üle arvepidamist EPJs.

3.2 Eesti Tõuloomakasvatajate Ühistu (ETKÜ)

ETKÜ ootused arengusuundadele ja tegevustele 2023-2028 on loomaliigiti järgmised:

Piimaveised:

- 3.2.1. Suuremat rõhku erinevatele ametkondadele esitatavate aruannete koostamisele jõudluskontrolli süsteemist kas algandmete näol või valmis aruandena. Oluline koguda kokku loomapidajate vajadused ideena, mida siis realiseerida tarkvara (Vissuke) arenduses. Näiteks keskkonna nõuete täitmise aruande vajalikud andmed.
- 3.2.2. Tarkvara arendamise ideid võiks koguda ka välismaa kolleegide juurest ning neil kasutatavate tarkvarade näidete varal.
- 3.2.3. Uute aretusväärtuste kasutuselevõtmine. Näiteks lüpsirobotite kasutamine toob vajaduse nn roboti indeksi kasutuselevõtuks.

- 3.2.4. EPJ tulevate uuenduste parem kommunikatsioon loomapidajatele ehk uute teenuste info ja ka Vissukese uuendused ei pruugi alati jõuda loomapidajateni või ettevõtte juhtideni, kellel konkreetne info võiks olla kasulik, mistõttu konkureerivad tarkvarad tunduvad atraktiivsed, kuid pakuvad olemasolevaid võimalusi.
- 3.2.5. Jätkata võimalusel laboriteenuste pakkumise laiendamist ehk pakkude võimalusel erinevaid uuringuid piimast.
- 3.2.6. Jõudluskontrolli olulisus ja ka igapäevane vajadus tehnoloogia arenemisega võib väheneda, mistõttu on oht „toomisfarmide“ tekkimisele, mistõttu pöörata tähelepanu ka jõudluskontrolli propageerimisele näiteks ICARis kogutava (piimatoodangu) statistika levitamisele.

Lihaveised:

- 3.2.7. Lihaveiste jõudluskontrolli osakaal võrrelduna kogu lihaveiste populatsiooniga on suhteliselt väike (ca 45% lihaveistest), kuid loomade eksportimisel tuleb pidada silmas, et ilma jõudluskontrollis osalemiseta ei ole võimalik loomi tõuloomadena eksportida. Ka nuumloomade eksportimisel soovivad ostjad näha tõutüübilisi loomi.
- 3.2.8. Lihaveiste teemalisi uuringuid on Eestis vähe. Andmete vähesuse tõttu puuduvad Eestis ka soovituslikud ristamisskeemid. Otsida Eesti Maaülikooliga koostöö võimalusi erinevate uuringute/andmete analüüsi tegemiseks. Samuti teaduse ja teadmiste Eestisse toomine mujalt maailmast.
- 3.2.9. Uute tehnoloogiate tutvustamine lihaveisekasvatajatele maaletoojana või näiteks neutraalse hinnanguandjana.
- 3.2.10. Andmebaaside riskasutamine ning andmete esitamise lihtsustamine erinevatele ametkondadele (PRIA, Statistikaamet, Vireen).
- 3.2.11. Jõudluskontrolli süsteemil kaaluda erinevaid tarkvaralisi lahendusi aretuskarjadele ja tootmiskarjadele, mis aitaks suurendada jõudluskontrolli osakaalu.
- 3.2.12. Uute teenuste pakkumine või vahendamine – näitena laboriteenuste vahendamine või kaalumisteenuse pakkumine lihaveisekasvatajatele.

3.3 Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda (EPKK)

EPKK ootused EPJ arengusuundadele ja tegevustele 2023-2028 on järgmised:

- 3.3.1. Parandada pidurdusainete määramisel kasutusel olevate meetodi (Delvotest) ajakohasust või pakkuda lisavõimalusena tundlikumaid meetodeid täiendavate pidurdusainete/antibiootikumide avastamiseks toorpiimas.
- 3.3.2. Otsida võimalusi probleemile, et proovipäevad on tootjatele teada, lahendusi.
- 3.3.3. Proovipäevade avaldamisel info saajate nimekirja ajakohasus, et proovipäevade kuupäevad ei leviks.
- 3.3.4. Kalkuleerida proovide logistika 'piimatööstusest piimalaborini' teenusele hind.

3.3.5. Kaaluda täiendavate/uute kvaliteedinäitajate määramist toorpiimas (sisend MTÜst Piimaklaster, milles on kaasatud EPKK, ETKÜ ja piimatööstused).

3.3.6. EPJ osalemine Maaeluministeriumi poolt ellukutsutud ravimite jääkide seire projektis.

3.4 Eesti Tõusigade Aretusühistu (ETSAÜ)

ETSAÜ ootused arengusuundadele ja tegevustele 2023-2028 on järgmised:

3.4.1. Possu tarkvara vajab arendamist eesmärgiga muuta see internetipõhiseks tarkvaraks. Arendamisse kaasata rohkem seakasvatajaid, kui teenuse kasutajaid (näiteks töögrupina). Eesmärk peaks olema ideede toomine EPJi läbi ETSAÜ koordineeritult ning ideede ja soovide täpsem kirjalik selgitamine.

3.4.2. Possu tarkvara ja jõudluskontrolli osas peaks aeg-ajalt toimuma koolitusi, mis aitab kasutajatel leida õiget infot kiiremini ja väldib teadmatusel tekkivaid etteheiteid tarkvara osas.

3.4.3. Eesmärk võiks olla andmete pakkumine ühest kohast, mitte erinevate lahenduste kaudu (näitena Possu vs. Possu portaal). Püüda teha koostööd VTA süsteemiga võimalikuks ühiseks platvormiks läbi Possu loomade ravimise ja ravimite arvestuse osas.

3.4.4. Jõudluskontrollist tulevaid üldistavaid aretusanalüüse võiks tulla vähemalt kord kvartalis või tarkvara muutumisel veebipõhiselt võiks mõned analüüsid olla ka jooksvalt kättesaadavad.

4. EPJ AS SWOT-analüüs

SWOT-analüüs võtab kokku EPJ AS arengueeldused.

Sisekeskkonna TUGEVUSED	Sisekeskkonna NÕRKUSED
<p>4.1.1. EPJ on jõudluskontrolli täisteenust (piimalabor, piirkondlik esindatus, tsentraalne andmebaas, IT arendus, geneetiline hindamine) pakkuv organisatsioon.</p> <p>4.1.2. Eesti ainus rutiinseid piimaanalüüse pakkuv organisatsioon.</p> <p>4.1.3. Pikaajaline teenusepakkumine on tekitanud järjepideva põllumajandusloomade andmebaasi, mis on aluseks tõuaretus- ja majandamisotsuste tegemisel.</p> <p>4.1.4. Suur kliendibaas ning personaalne kontakt klientidega.</p> <p>4.1.5. Kompetentsed ja kogemustega töötajad ning vähene tööjõuvoolavus.</p> <p>4.1.6. Oma arendusmeeskond, mis võimaldab kiiresti reageerida klientide vajadustele ning korraldada andmevahetust teiste organisatsioonidega.</p> <p>4.1.7. Oma logistikavõrgustik (buss, pakiteenus, post).</p>	<p>4.2.1. Laboriruumid üüripinnal.</p> <p>4.2.2. Konkurentsivõimetu palk võrreldes sama valdkonna ettevõtetega.</p> <p>4.2.3. (Labori)seadmete suur võimekus võrreldes Eesti mahtudega, mis kokkuvõttes tekitab kõrge proovi hinna.</p> <p>4.2.4. Turundus- ja kommunikatsiooni kogemuse vähesus.</p> <p>4.2.5. Vähene kontakt loomakasvatusettevõtete omanike/tegevjuhtidega.</p> <p>4.2.6. Kõrge töötajate keskmine vanus.</p> <p>4.2.7. Väike kollektiiv, mis tekitab olukorra, kus teatud inimesed on võtmeisikud (teadmised on seotud inimesega), asendamine on keeruline inimeste väikese arvu tõttu.</p>
Väliskeskkonnast tulenevad VÕIMALUSED	Väliskeskkonnast tulenevad OHUD
<p>4.3.1. Jõudluskontrolli traditsioon ja positiivne maine.</p> <p>4.3.2. Lihaveiste ja sigade jõudluskontrolli väike osakaal, mis võimaldab teenuse turuosa suurendada.</p> <p>4.3.3. Kasutuses olevad seadmed võimaldavad pakkuda teenust suuremas mahus.</p> <p>4.3.4. Osalemine rahvusvahelise organisatsiooni (ICAR) tegevuses.</p> <p>4.3.5. Toetuste määruste muutmine, mis annaks EPJle võimaluse taotleda investeeringutoetusi sarnaselt teiste analoogsete ettevõtetega.</p>	<p>4.4.1. Väike loomade arv.</p> <p>4.4.2. Võtmeisikud on vanuses, mis võimaldab neil pensionile jääda.</p> <p>4.4.3. Kvalifitseeritud töötajaid keeruline leida.</p> <p>4.4.4. Labori seadmete kõrge hind.</p> <p>4.4.5. Madalad põllumajandussaaduste kokkuostuhinnad.</p> <p>4.4.6. Loomataudid.</p> <p>4.4.7. Põllumajandustoetuste vähendamine.</p> <p>4.4.8. Välismaised teenuse pakkujad.</p> <p>4.4.9. EPJ kulud võivad suureneeda lähtuvalt keskkonnatasudest (piim, laborikeemia, plastik (kõrvamärgid, proovipudelid), trükised, logistika)</p>

Tabel 6. SWOT-analüüs (Allikas: EPJ juhtkonna nõupidamine).

5. AS EPJ strateegiline mudel

5.1. Missioon

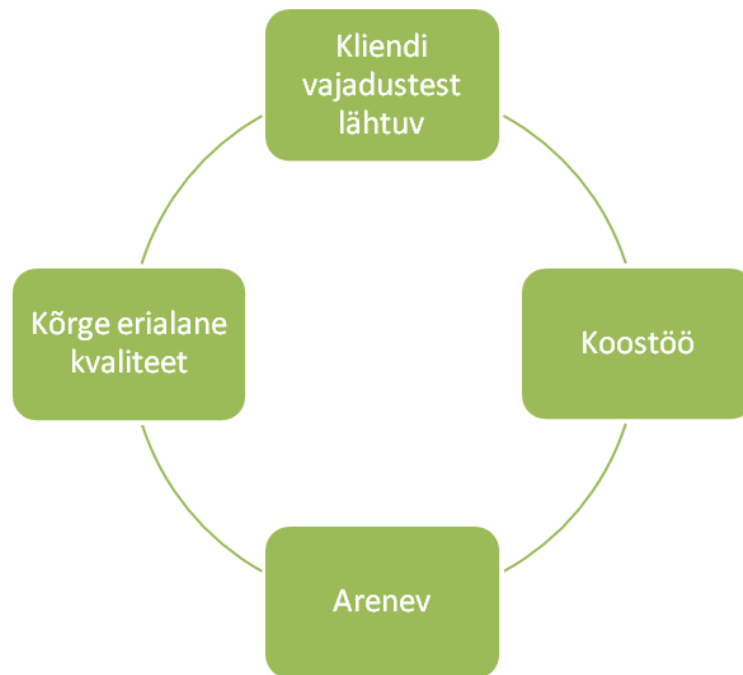
EPJ ülesandeks on pakkuda Eesti loomakasvatajatele ja toidutööstustele usaldusväärset informatsiooni, et suurendada tootmise kasumlikkust, jätkusuutlikkust ja konkurentsivõimelisust, võimaldades neil olla edukaks tegutsemiseks parimas positsioonis.

5.2. Visioon

EPJ on uuendustele avatud, juhtiv usaldusväärse loomakasvatuse informatsiooni pakkuja Eestis.

5.3. Organisatsiooni väärtused

AS EPJ väärtused on:

Joonis 4. EPJ AS väärtused (Allikas: EPJ juhtkonna nõupidamine).

Kliendi vajadustest lähtuv

Me kõik oleme huvitatud kliendile kasulik olemisest, arendame lihtsaid ja kasutajasõbralikke lahendusi.

Kõrge erialane kvaliteet

Oluline on töötajate kompetentsus ning täpsus ja pakutava informatsiooni usaldusväärsus. Tegeleme enesetäiendamise, et saavutada järjest paremaid tulemusi. Otsime pidevalt uusi lahendusi ja võtame kasutusele parimaid võimalikke tehnoloogiaid..

Koostöö

EPJ töötajad moodustavad ühtse meeskonna. Tõhusa meeskonnatöö aluseks on ettevõttesisene sõbralik ja hooliv õhkkond. Oleme avatud koostööle

aretusorganisatsioonidega, teadusasutustega, teiste jõudluskontrolli ja valdkonna organisatsioonidega.

Arenev

Me oleme uuendustele avatud, mis loob eeldused arenguks. Oleme arenev organisatsioon ja pakume oma töötajatele kaasaegset töökeskkonda ning tööks vajalikku täiendkoolitust.

5.4. Strateegilised eesmärgid ja tegevuskava

Finantseesmärgid

AS EPJ kõiki valdkondi ühendavaks eesmärgiks on jätkusuutlik majandamine. Aastateks 2023-2028 oodatavad majandusnäitajad on järgmised:

- Omakapitali rentaablus on 5%.
- Puhaskasumi marginaal on vähemalt 5%.
- Likviidsus ehk ettevõtte maksevõime üldine tase on vähemalt 3.
- Omakapitali osakaal kogukapitalist moodustab vähemalt 70%.
- Ettevõtte eesmärk on jagada dividendideks ligikaudu 20% iga-aastasest puhaskasumist.

AS EPJ finantseesmärgid kuni aastani 2028 on kokku võetud alljärgnevas tabelis.

Majandusnäitajad	2021 tegelik	2022 tegelik	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Omakapitali rentaablus	6,5% aastas	7,3% aastas	5% aastas	5% aastas	5% aastas	5% aastas	5% aastas	5% aastas	5% aastas
Omakapitali osakaal kogukapitalist	92,1%	95,5%	>70%	>70%	>70%	>70%	>70%	>70%	>70%
Puhaskasumi marginaal	5,5%	5,2%	4%	4,5%	5%	5%	5%	5%	5%
Likviidsus ehk maksevõime üldine tase	6,8	12,9	>3	>3	>3	>3	>3	>3	>3

Tabel 7. AS EPJ finantseesmärgid

AS EPJ finantsprognosis on kokku võetud alljärgnevas tabelis (tuhat eurot, va töötajate arv).

Majandusnäitajad	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Müügitulu	1 682	1 869	1 845	1 878	1 946	1 978	2 012	2 018
Muud äritulud	7	28	34	4	6	0	0	0
Varad	1 399	1 546	1 579	1 637	1 698	1 762	1 829	1 899
Kohustused	62	122	100	100	100	100	100	100
Omakapital	1 337	1 424	1 479	1 537	1 598	1 662	1 729	1 799
*Investeeringud	17	184	80	0	15	310	250	0
Töötajate arv	31	31	31	32	32	32	32	32
Tööjõukulu	762	872	961	1 009	1 060	1060	1060	1060
Kasum/kahjum	87	103	71	74	77	80	83	86

Tabel 8. AS EPJ finantsprognosis aastatel 2021-2028. (tuhat eurot).

Strateegilised tegevused

AS EPJ visiooni saavutamist ja omanikuootuste täitmist toetavad eesmärgid on jagatud järgmiseks kaheks peamiseks valdkonnaks, mis omakorda jagunevad alavaldkonnaks:

1. Teenuste, toodete ja protsesside arendamine sh

1.1. Teenuste ja protsesside arendamine

1.1.1. Laboriteenuste pakkumine

1.1.2. Infotehnoloogilised lahendused

1.2. Innovatsioon ja tootearendus

1.2.1. Uute laboriteenuste arendamine

1.2.2. SmarTestDay

1.3. turundus ja müük sh kliendikoolitused,

1.3.1. Müügiplaani koostamine ja jälgimine

1.3.2. Kõrvamärkide müümine

1.3.3. Loomakasvatustoodete müümine

1.3.4. Osalemine EPA näitusel

1.3.5. Informatsiooni levitamine

1.3.6. Kliendikoolituste kalendri koostamine ja elluviimine

1.4. Säätlik majandamine ja keskkonnahoid.

1.4.1. Paberivaba teenuse propageerimine

1.4.2. Analüüsida, kas pesta pudeleid või kasutada ühekordselt

1.4.3. Analüüsitud piima käitlemine

2. Organisatsiooni arendamine sh

2.1. Eestvedamine ja strateegiline juhtimine,

2.1.1. Strateegia igaaastane uuendamine

2.1.2. Kevadseminar EPJ töötajatele

2.1.3. Riskijuhtimine

2.2. Finantsjuhtimine ja investeeringud

2.2.1. Ettevõtte tulude, kulude ja finantstulemuste pidev monitooring ning analüüs

2.2.2. Teenuste omahinna arvutus ning teenuste hinnakujunduse

2.2.3. Investeeringute kavandamine ja elluviimine

- 2.2.4. Töövahendite süsteemne uuendamine (N.: arvutite vahetamine 5 aastase intervalliga; sõidukid)
- 2.2.5. Tööriided
- 2.3. Personalijuhtimine ja töökeskkond,
 - 2.3.1. Töökohtade hindamine
 - 2.3.2. Kvalifitseeritud personali värbamine
 - 2.3.3. Positiivne sisekliima ning toimiv meeskond
 - 2.3.4. Koolitusvajaduse ning koolitusplaan
- 2.4. Infojuhtimine ja koostöö erinevate huvigruppidega.
 - 2.4.1. Huvigruppide kaasamine EPJ arengusse
 - 2.4.2. Koostöö seotud institutsioonidega
 - 2.4.3. Osalemine erialaorganisatsioonide töös
 - 2.4.4. Avalikkusele huvipakkuva informatsiooni pakkumine

Tegevusvaldkonnad on põhifunktsioonide kogum, mis hõlmavad kokkuvõetult kogu ettevõtte tegevust. Arengu tasakaalustatud kavandamine erinevate tegevusvaldkondade kaudu tagab ettevõtte jätkusuutlikkuse. Tabelis 9 on iga tegevusvaldkonna kohta sõnastatud eesmärk ja loetletud tegevused, mis on vaja eesmärgi saavutamiseks ellu viia, ning kirjeldatud oodatavaid tulemusi. Samuti on toodud tegevuste elluviimise ajagraafik ning määratud vastutaja. Eelviimases tulbas on näidatud seos planeeritud tegevuste ja peatükis 2.7. kirjeldatud omanikuootuste vahel. Viimases tulbas on toodud seos planeeritud tegevuse ja peatükis 3 esitatud SWOT-analüüsi vahel.

TEENUSTE, TOODETE JA PROTSSESSIDE ARENDAMINE										
Peamine eesmärk: EPJ pakub loomakasvatajatele ja piimatööstustele usaldusväärset informatsiooni, mida toetavad klientide vajadustele vastavad, ajakohased, turvalised ja innovaatilised tööprotsessid ning töövahendid										
Tegevused eesmärgi saavutamiseks	Oodatavad tulemused	Elluviimise aeg						Vastutaja	Seos omaniku ootusega (vt pt 3)	Seos SWOT analüüsiga (vt pt 4)
		2023	2024	2025	2026	2027	2028			
1.1. TEENUSTE JA PROTSSESSIDE ARENDAMINE										
Eesmärk: Kliendi vajadustele vastavad ja kliendisõbralikud teenused										
1.1.1. Laboriteenuste pakkumine	EPJ jätkab toorpiima analüüsimist ning otsib võimalusi uute näitajate määramiseks. Võimalusel kasutab laboriteenuste vahendamist, mis võimaldaks näiteks laboritulemuste säilitamise EPJ andmebaasides.							Juhatus	3.2.5 3.2.12	4.1.1 4.1.2
Traditsioonilised jõudluskontrolli piimaanalüüsid										
Uued jõudluskontrolli piimaanalüüsid (BHB, ...)										
Lisateenused										
Laboriteenuste vahendamine										
1.1.2. Infotehnoloogilised lahendused								Juhatus	3.1.1 3.1.3 3.2.1 3.2.2 3.2.4 3.2.7 3.2.8 3.2.10	4.1.6
Vissukese tööshoidmine ning arendamine	Vissukest arendatakse jooksvalt ning Vissuke on jätkuvalt enimkasutatud tarkvara.									
Possu juurutamine	Possu 4 on interneti põhise tarkvarana juurutatud ning on jooksvalt arendatud.									

Liisu/BeefEst	EPJ teeb koostööd ETKÜ/Piimaklaster uue lihaste jõudluskontrolli tarkvara arendamiseks ning juurutamiseks								3.2.11 3.4.1 3.4.3	
Andmevahetuse organiseerimine erinevate farmisüsteemidega ning riiklike infosüsteemidega	EPJ pakub usaldusväärseid ja kasutajasõbralikke lahendusi infovahetamiseks erinevate farmisüsteemidega.									
Oracle Forms/Reports töövahendite vajaduspõhine uuendamine/asendamine	Vanadel platvormidel arendatud töövahendid on vastavalt vajadustele ning võimalustele ajakohastatud või asendatud.									
1.2. INNOVATSIOON JA TOOTEARENendus										
Eesmärk: Järjepidev tootearendus ja uute valdkondade turule toomine										
1.2.1. Uute laboriteenuste arendamine										
Rasvhapete määramine piimast	Teenust arendatakse koostöös Eesti Maaülikooliga.							Juhatus	3.2.5 3.3.1 3.3.2 3.3.5 3.3.6	4.1.1 4.1.2
Pidurdusainete määramise uus teenus – pidurdusainete identifitseerimine	Maaeluministeeriumi ja Eesti Maaülikooli seireprojekt on lõpetatud ja tulemused analüüsitud.									
1.2.2. SmarTestDay	EPJ pakub suurematele karjadele võimalust kontroll-lüpsi läbiviimiseks unikaalselt märgistatud proovipudeleid ning süsteemi kasutamiseks vajalikku tarkvara.							Juhatus	3.2.2 3.2.4 3.2.6	4.1.1

1.3. TURUNDUS JA MÜÜK sh. KLIENDIKOOLITUSED									
Eesmärk: Suurendada lisateenuste müüki ning saada tagasisidet olemasolevatest teenustest									
1.3.1. Müügiplaani koostamine ja selle jälgimine	EPJ omab teenuste lõikes müügiplaani ning jälgib selle täitmist.						Juhatus		4.1.1 4.1.2 4.1.3 4.2.3 4.2.4 4.3.2 4.3.3 4.4.8
1.3.2. Identifitseerimisvahendite müümine	EPJ on identifitseerimisvahendite müüja ning EPJ on kursis turul pakutavate ning kasutatavate tehnoloogiatega						Juhatus	3.1.2	4.1.3 4.1.4 4.1.5 4.1.6 4.1.7 4.3.4
1.3.3. Loomakasvatustoodete müümine	EPJ jätkab farmitarvikute müümisega ning võimalusel on sortiment laiendatud.						Juhatus	3.2.9 3.2.12	4.1.3 4.1.4 4.1.6 4.1.7 4.2.4 4.2.5 4.3.2 4.3.4
1.3.4. Osalemine EPA näitusel	EPJ osaleb näitusel, kus tutvustab oma teenuseid ning uuendusi.						Juhatus	3.2.4 3.2.6 3.2.7 3.2.8 3.2.9	4.1.4 4.2.4 4.2.5 4.3.2 4.4.8

1.3.5. Informatsiooni levitamine	EPJ jätkab info levitamist igakuiste elektrooniliste kanalite kaudu.							Juhatus	3.2.4 3.2.6 3.4.2	4.1.4 4.1.7 4.2.4 4.2.5 4.4.8
1.3.6. Kliendikoolituste kalendri koostamine ja elluviimine	EPJ korraldab jätkuvalt igaaastaseid piirkondlikke infopäevi ning klienditarkvara koolitused toimuvad lähtuvalt soovijatest.							Juhatus	3.2.4 3.2.6 3.4.2	4.1.4
Piirkondlikud infokoosolekud										4.1.5
Klienditarkvara koolitused										4.1.6
Seminarid klientidele										4.2.4 4.2.5 4.3.2 4.3.4 4.4.8
1.4. SÄÄSTLIK MAJANDAMINE JA KESKKONNAHOID										
Eesmärk: Ettevõtte toimib säästlikult ja keskkonnasõbralikult										
1.4.1. Paberivaba teenuse propageerimine	Kliendid on teadlikud võimalusest kasutada jõudluskontrolli teenust paberivabalt ning trükiste postitamine toimub lähtuvalt kliendi vajadusest ja soovist.							Juhatus		4.1.7 4.4.9
1.4.2. Analüüsida laboris proovipudelite käitlemist majanduslikust ja keskkonnanõu aspektist	Proovipudelite käitlemine on hinnatud kuluefektiivselt.							Juhatus		4.1.1 4.4.9
1.4.3. Piima, kui tootmisjäägi, edasise käitlemise analüüsimine.	Olemasolevad protsessid ja tehnoloogiad vaadatakse üle ning hinnatakse nende mõju.							Juhatus		4.1.1 4.1.2 4.4.9

ORGANISATSIOONI ARENG										
Peamine eesmärk: EPJ on positiivne kuvand klientide ja avalikkuse silmis										
Tegevused eesmärgi saavutamiseks	Oodatavad tulemused	Elluviimise aeg						Vastutaja	Seos omaniku ootusega (vt pt 3)	Seos SWOT analüüsiga (vt pt 4)
		2020	2021	2022	2023	2024	2025			
2.1. EESTVEDAMINE JA STRATEEGILINE JUHTIMINE										
Eesmärk: Organisatsioonil on jätkusuutlik arengut toetav plaan										
2.1.1. Strateegia kujundamine ja järjepidev järelvalve elluviimiste üle.	Iga-aastane strateegia uuendamine ja strateegia järelvalve teostamine – ülevaate saamine riskijuhtimise ja sisekontrollisüsteemi toimimisest aastaaruande koosseisus.							Nõukogu	3	4
2.1.2. Kevadseminar ettevõtte töötajatele	EPJ korraldab igaastaselt oma töötajatele kevadseminari, mille käigus tehakse kokkuvõtteid möödunud aastast ning tutvustatakse uusi eesmärke.							Juhatus		4.1.5 4.2.5 4.2.6 4.2.7
2.1.3. Riskijuhtimise kava juurutamine.	Riskide kaardistamine ja kava väljatöötamine. Kava rakendamine.							Nõukogu		4.2.... 4.4....

2.2. FINANTSJUHTIMINE ja INVESTEERINGUD										
Eesmärk: Ettevõtte on süsteemne finantsjuhtimine ja ajakohane tehniline võimekus										
2.2.1. Ettevõtte tulude, kulude ja finantstulemuste pidev monitooring ning analüüs.	Eelarve koostatakse kooskõlas finantsplaaniga igaks tegevusaastaks, eelarve täitmist jälgitakse jooksvalt, iga kvartali lõpus koostatakse vahearuanne, aasta lõpus majandusaasta aruanne. Inventuurid ja audit toimuvad kord aastas.							Nõukogu		4.2.2 4.2.3 4.2.7 4.3.3 4.4.4
2.2.2. Toodete ja uute teenuste vajaduspõhine, paindlik hinnakujundamine.	EPJ teenustel on arvatud omahind ning teenuste ja toodete hinnastamine on paindlik ja toimub juhatuse tasandil.							Juhatus	3.2.11 3.3.4	4.1.1 4.2.2 4.2.3 4.2.7 4.3.3 4.4.4
2.2.3. Investeeringute elluviimine vastavalt ettevõtte iga-aastasele investeeringute kavale, mis kinnitatakse koos eelarvega	Kõik amortiseerunud tehnoloogilised seadmed on välja vahetatud, et tagada organisatsiooni töökindlus, positiivne kuvand ning usaldusväärsus ja jätkusuutlikkus. Uute tehnoloogiliste lahenduste juurutamine on suurendanud energiatõhusust ja kuluefektiivsust.							Nõukogu	3.2.5 3.3.1 3.3.2 3.3.6	4.1.1 4.1.2 4.4.4
laboriseadmete kaasajastamine										
Analüsaatorid, baktoscan										
IT seadmed										
2.2.4. Töövahendite süsteemne uuendamine (N.: arvutite vahetamine 5 aastase intervalliga; sõidukid)										4.3.1 4.3.3

2.2.5. Töö- ja esindusriiete regulaarne uuendamine											4.3.1
2.3. PERSONALIJUHTIMINE ja TÖÖKESKKOND											
Eesmärk: Toimiv struktuur, positiivse sisekliima, tunnustatud, motiveeritud, rahulolev ja stabiilne personal.											
2.3.1. Töökohtade hindamine ja vastavate korrektuuride tegemine ametikohtades.	Töökohad on hinnatud ja tehtud vajalikud ümberkorraldused.									Juhatus	
2.3.2. Kvalifitseeritud personali värbamine täitmata ametikohtadele.	Kõik ametikohad on täidetud kvalifitseeritud töötajatega.									Juhatus	4.1.5 4.1.6 4.2.2 4.2.5 4.2.6 4.2.7 4.3.4 4.4.2 4.4.3
2.3.3. Positiivse sisekliima, toimiva meeskonnatöö ja stabiilse personali tagamine.	Motiveeriv töötasu ja , organisatsiooni keskmine töötasu on 1,1 kordne Eesti mediaan keskmine (võrrelduna ametikohtade lõikes). EPJ on väljatöötatud motivatsioonipakett oma töötajatele.									Juhatus	
2.3.4. Koolitusvajaduste väljaselgitamine, koolitusplaani koostamine kogu personalile ja täitmine.	Igaks eelarveaastaks on koostatud kogu personali hõlmav koolitusplaani. Koolitusplaani on täidetud vähemalt 90% ulatuses.									Juhatus	

2.4. INFOJUHTIMINE JA KOOSTÖÖ											
Eesmärk: Toimiv siseriiklik ning rahvusvaheline koostöö											
2.4.1. Huvigruppide kaasamine ettevõtte arengusse.	Kliendiesindusorganisatsioonidega toimub aktiivne suhtlemine.								Nõukogu	3.2.3 3.2.7 3.2.8 3.3.6 3.4.1	4.3.1 4.3.4 4.4.8
2.4.2. Koostöö seotud institutsioonidega.	Ettevõtte on teistele koostööpartneritele koostööks avatud								Juhatus	3.2.2 3.2.7 3.2.8 3.3.6 3.4.1 3.4.3 3.4.4	4.1.3 4.1.6 4.3.1 4.3.4
2.4.3. Osalemine erialaorganisatsioonide töös.	Ettevõtte töötajate aktiivne osalemine erialaorganisatsioonide töös on toetatud.								Nõukogu	3.2.2 3.2.6 3.2.7 3.2.8	4.3.4 4.4.8
2.4.4. Avalikkusele huvipakkuva informatsiooni pakkumine	Ettevõtte avaldab avalikkusele huvipakkuvat informatsiooni							Juhatus	3.2.6 3.2.7 3.2.8 3.2.9 3.4.3 3.4.4	4.1.1 4.1.3 4.1.6 4.3.1 4.3.4 4.2.4 4.4.8	
aastaraamatu publitseerimine											
statistika avaldamine kodulehel											
informatsiooni avaldamine meedias											

Tabel 9. Strateegilised eesmärgid ja tegevuskava (Allikas: EPJ juhtkonna nõupidamine).

6. Arengukava muutmine, täiendamine ja aruandlus

AS EPJ arengukava on koostatud perioodiks 2023-2028. Arengukavas plaanitud tegevuste elluviimise eest vastutab EPJ juhtkond.

Arengukava vaadatakse iga-aastaselt üle ja tegevuskava täiendatakse ühe järgmise aasta osas.

AS EPJ toimimise tulemuslikkust näitavad püstitatud eesmärkide täitmine, tegevuste edukas elluviimine ning töötajatelt, klientidelt ja koostööpartneritelt saadud tagasiside.

Juhatus koostab iga-aastaselt detsembri alguseks arengukava täitmise aruande koos ettepanekutega arengukava muutmiseks ja täiendamiseks.

Juhatus esitab tegevuskava ja arengukava eelnõu koos eelarvega AS EPJ nõukogule.

Lisa 1. Investeeringute kava

AS EPJ investeeringute kava			
jrk nr	Aasta	Nimetus	Orienteeruv maksumus
1	2023	1 auto kontorisse, 1 maakonda	80 000
2	2024	3 autot maakonda	81 000
3	2025	Andmebaasi server	20 000
4	2025	1 auto maakonda	27 000
5	2025	1 buss proovide kokkuveoks	37 000
6	2026	Bactoscan (2 tk) (Piimatööstused)	310 000
7	2027	Analüsaator 2.osa	250 000
		INVESTEERINGUD KOKKU (€):	805 000